

ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2005

Vyhlásené: 26. 10. 2005 Časová verzia predpisu účinná od: 10. 6.2022 do: 30.11.2022

Obsah dokumentu je právne záväzný.

474

ZÁKON

z 23. septembra 2005

o Slovákoch žijúcich v zahraničí a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy vo veciach týkajúcich sa vzťahov Slovenskej republiky a Slovákov žijúcich v zahraničí a štátnu podporu Slovákov žijúcich v zahraničí.

§ 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) Slovákom žijúcim v zahraničí osoba, ktorá nemá trvalý pobyt¹⁾ na území Slovenskej republiky a
 - 1. je štátnym občanom Slovenskej republiky,²⁾ alebo
 - 2. nie je štátnym občanom Slovenskej republiky, ale uchováva si národné povedomie, a on alebo jeho predok v priamom rade³⁾ má slovenskú národnosť,
- b) národným povedomím aktívne prejavy hlásenia sa k slovenskému národu a k hodnotám, ktoré reprezentujú slovenský jazyk, slovenské kultúrne dedičstvo a tradície,
- c) štátnou podporou Slovákov žijúcich v zahraničí systém opatrení Slovenskej republiky ako súčasť štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí zameraných na podporu národného povedomia a kultúrnej identity Slovákov žijúcich v zahraničí, na podporu ich inštitúcií zriadených na dosiahnutie tohto účelu a na podporu vzťahov medzi Slovenskou republikou a Slovákami žijúcimi v zahraničí.

§ 3

Vláda Slovenskej republiky

(1) Východiská a zásady štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí určuje vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“). Na ten účel vláda môže

- a) uzatvárať medzinárodné zmluvy napomáhajúce realizáciu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí a zabezpečovanie práv Slovákov žijúcich v zahraničí,

b) navrhnúť, aby osoby, ktoré preukázali mimoriadne zásluhy o udržanie národného povedomia, kultúrnej a jazykovej identity Slovákov žijúcich v zahraničí a úsilie spojené s upevňovaním väzieb medzi Slovákami žijúcimi v zahraničí a Slovenskou republikou, boli ocenené zapožičaním štátnych vyznamenaní.⁴⁾

(2) Vláda každoročne do 1. septembra predkladá Národnej rade Slovenskej republiky správu za predchádzajúci kalendárny rok o štátnej politike vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí a o poskytnutej štátnej podpore Slovákom žijúcim v zahraničí spolu s návrhom programu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí na ďalší rok obsahujúcim predpokladanú sumu rozpočtových prostriedkov potrebných na jej realizáciu.

(3) Ministerstvá a ostatné orgány štátnej správy sa v rozsahu svojej pôsobnosti podieľajú na tvorbe a výkone štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí a na realizácii štátnej podpory.

§ 4

Zriadenie a pôsobnosť Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

(1) Zriaďuje sa Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ďalej len „úrad“).

(2) Úrad je orgánom štátnej správy so sídlom v Bratislave. Úrad je rozpočtovou organizáciou,⁵⁾ ktorá je napojená na rozpočet Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

(3) Na čele úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva vláda na návrh ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky. Funkčné obdobie predsedu úradu je päť rokov. Predsedu v čase jeho neprítomnosti zastupuje v rozsahu jeho práv a povinností podpredseda. Predseda môže poveriť aj v iných prípadoch podpredsedu, aby ho zastupoval v rozsahu jeho práv a povinností. Podpredsedu na návrh predsedu vymenúva a odvoláva vláda.

(4) Predseda úradu je zároveň vedúcim služobného úradu.

(5) Predseda úradu nesmie byť členom politickej strany alebo politického hnutia, nesmie vystupovať v ich mene alebo pôsobiť v ich prospech.

(6) Úrad

- a) zabezpečuje tvorbu, výkon a koordináciu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí,
- b) v spolupráci s inými orgánmi verejnej moci, fyzickými osobami alebo právnickými osobami zabezpečuje realizáciu opatrení zameraných na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí,
- c) v spolupráci s ostatnými orgánmi štátnej správy vypracúva návrhy koncepcií na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí a predkladá ich na rokovanie vlády,
- d) koordinuje a zabezpečuje v rámci štátneho informačného systému⁶⁾ dokumentačnú činnosť o Slovákoch žijúcich v zahraničí, podporuje a spolupracuje pri zhromažďovaní, ochrane, vedeckom a odbornom zhodnocovaní hmotných a duchovných dokumentov so zameraním na Slovákov žijúcich v zahraničí a zabezpečuje sprostredkovanie informácií o dianí na Slovensku pre Slovákov žijúcich v zahraničí,
- e) spolupracuje pri výkone svojej pôsobnosti s organizáciami združujúcimi Slovákov žijúcich v zahraničí, ako aj so Slovákami žijúcimi v zahraničí a udržiava s nimi vzájomné styky,
- f) spolupracuje a udržiava kontakty s obdobnými orgánmi iných štátov, zabezpečujúcimi starostlivosť o vlastných krajanov žijúcich v zahraničí,
- g) rozhoduje v konaní o vydaní osvedčenia podľa § 7,

- h) vedie evidenciu osvedčení vydaných podľa § 7,
- i) rozhoduje o poskytnutí dotácie podľa § 6,
- j) plní iné úlohy vo veciach týkajúcich sa Slovákov žijúcich v zahraničí podľa osobitných predpisov.

(7) Na účely vedenia evidencie podľa odseku 6 písm. h) sa spracúvajú osobné údaje v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, štátna príslušnosť a adresa pobytu osoby, ktorej bolo vydané osvedčenie podľa § 7.

(8) Podrobnosti o organizácii úradu upraví organizačný poriadok úradu. Podrobnosti o výkone pôsobnosti a úloh úradu upraví štatút úradu, ktorý schvaľuje vláda.

§ 5

Oblasti štátnej podpory

(1) Štátna podpora Slovákov žijúcich v zahraničí je zameraná na oblasť

- a) vzdelávania, vedy a výskumu,
- b) kultúry,
- c) informačnú,
- d) médií.

(2) Základnými zásadami štátnej podpory sú:

- a) zásada rovnakého zaobchádzania, ktorou sa rozumie zákaz diskriminácie pri poskytovaní štátnej podpory z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia,
- b) zásada teritoriality, ktorou sa rozumie rešpektovanie územnej zvrchovanosti a celistvosti štátu, ktorého je Slovák žijúci v zahraničí občanom alebo na území ktorého má Slovák žijúci v zahraničí pobyt,
- c) zásada špecifického prístupu, ktorou sa rozumie prihliadanie na špecifické potreby Slovákov žijúcich v zahraničí v jednotlivých štátoch s cieľom zachovania a rozvíjania slovenskej identity, kultúry, jazyka a kultúrneho dedičstva v týchto štátoch.

(3) Ak ide o právnickú osobu, zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie zákaz diskriminácie tejto právnickej osoby pri poskytovaní štátnej podpory z dôvodov podľa odseku 2 písm. a), ak ide o jej členov, spoločníkov, akcionárov, členov jej orgánov, jej zamestnancov, osôb konajúcich v jej mene alebo osôb, v mene ktorých koná táto právnická osoba.

§ 6

Poskytovanie dotácie

(1) Ako súčasť štátnej podpory Slovákov žijúcich v zahraničí môže úrad poskytnúť dotáciu⁷⁾ na účely financovania aktivít zameraných na podporu Slovákov žijúcich v zahraničí v oblastiach podľa § 5 ods. 1. Na poskytnutie dotácie nie je právny nárok.

(2) Dotácia sa poskytuje na základe písomnej žiadosti, ktorá obsahuje najmä

- a) osobné údaje o žiadateľovi v rozsahu,
 - 1. ak ide o fyzickú osobu, meno a priezvisko, dátum narodenia, štátna príslušnosť, adresa pobytu,
 - 2. ak ide o právnickú osobu, názov, sídlo a údaje o štatutárnom orgáne v rozsahu podľa prvého

bodou,

- b) účel použitia požadovanej dotácie,
- c) názov a popis aktivity, na ktorú sa dotácia žiada,
- d) výšku požadovanej dotácie a spôsob jej využitia,
- e) celkový položkový rozpočet a návrh finančného zabezpečenia aktivity, na ktorú sa požaduje dotácia.

(3) Úrad pri rozhodovaní o poskytnutí dotácie posudzuje najmä to, či

- a) dotácia bude smerovať do oblastí podľa § 5 ods. 1 a či poskytnutie dotácie nie je v rozpore so zásadami štátnej podpory podľa § 5 ods. 2,
- b) suma poskytnutej dotácie je úmerná prospechu, ktorý pravdepodobne prinesie aktivita, na ktorú sa dotácia poskytuje.

(4) Dotácia sa žiadateľovi poskytuje na základe písomnej zmluvy.

(5) Zmluva podľa odseku 4 obsahuje najmä

- a) údaje o zmluvných stranách; ak ide o žiadateľa, v rozsahu podľa odseku 2 písm. a),
- b) účel a výšku poskytnutej dotácie,
- c) podmienky použitia dotácie,
- d) spôsob kontroly použitia dotácie a plnenia zmluvných podmienok,
- e) sankcie za porušenie zmluvných podmienok.

(6) Dotáciu možno použiť len na účel, na ktorý bola poskytnutá.

(7) Na konanie o poskytnutí dotácie sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.⁸⁾

Osvedčenie

§ 7

(1) Postavenie Slováka žijúceho v zahraničí sa na účely uplatnenia si práv alebo výhod ustanovených osobitnými zákonmi⁹⁾ pre Slovákov žijúcich v zahraničí preukazuje osvedčením, ktoré vydáva úrad.

(2) Osvedčenie možno vydať na základe písomnej žiadosti osobe, ktorá

- a) spĺňa podmienky podľa § 2 písm. a) prvého bodu alebo druhého bodu,
- b) nebola právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin alebo za čin, ktorý je podľa zákonov Slovenskej republiky úmyselným trestným činom,
- c) nevykonáva činnosť poškodzujúcu záujmy Slovenskej republiky.

(3) Slovenská národnosť sa preukazuje úradným dokladom potvrdzujúcim túto skutočnosť, ktorým je najmä rodný list alebo krstný list, výpis z matriky, osvedčenie o štátnom občianstve alebo osvedčenie o trvalom pobyte žiadateľa, ak obsahuje zápis o národnosti podľa práva štátu, ktorého orgán osvedčenie vydal, a tieto údaje nie je možné získať z informačných systémov verejnej správy podľa osobitného predpisu.^{9a)}

(4) Národné povedomie sa preukazuje vyhlásením žiadateľa o výsledkoch jeho verejnej činnosti, ktoré preukazujú jeho národné povedomie, alebo písomným svedectvom krajskej organizácie pôsobiacej v mieste jeho pobytu, a ak taká nie je, písomným svedectvom aspoň dvoch Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorí majú pobyt v tom istom štáte ako žiadateľ.

(5) Splnenie podmienky podľa odseku 2 písm. b) sa preukazuje výpisom z registra trestov alebo obdobným potvrdením vydaným príslušným orgánom štátu, ktorého je žiadateľ občanom alebo v ktorom má žiadateľ pobyt, a nesmie byť starší ako tri mesiace. Výpis z registra trestov alebo iný doklad vydaný príslušnými orgánmi štátu musí dokladovať bezúhonnosť na celom území štátu, ktorý tento doklad vydal. Na účel preukázania bezúhonnosti podľa prvej vety poskytne fyzická osoba údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov.¹⁰⁾ Údaje podľa tretej vety úrad bezodkladne zašle v elektronickej podobe prostredníctvom elektronickej komunikácie Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky na vydanie výpisu z registra trestov.

(6) Žiadosť podáva žiadateľ na úrade alebo v zahraničí na zastupiteľskom úrade, alebo na konzulárnom úrade Slovenskej republiky (ďalej len „zastupiteľský úrad“) v štáte pobytu žiadateľa.

(7) K žiadosti je žiadateľ povinný priložiť doklady, potvrdzujúce splnenie podmienok podľa odseku 2.

(8) O žiadosti rozhoduje úrad do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti, ktorá obsahuje všetky náležitosti podľa tohto zákona a všeobecného predpisu o správnom konaní.⁸⁾ Lehota na rozhodnutie o žiadosti začína plynúť od doručenia žiadosti na úrad, a to aj vtedy, ak bola žiadosť podaná na zastupiteľskom úrade.

(9) Ak úrad žiadosti vyhovie, vydá žiadateľovi osvedčenie; osobitné správne rozhodnutie sa nevydáva. Ak o to žiadateľ požiada, úrad mu doručí osvedčenie prostredníctvom zastupiteľského úradu v mieste pobytu žiadateľa.

(10) Právne úkony vykonávané orgánom verejnej moci, fyzickou osobou a právnickou osobou v konaní o vydaní osvedčenia sa vykonávajú výlučne v listinnej podobe.

§ 8

Osvedčenie obsahuje

- a) osobné údaje o totožnosti Slováka žijúceho v zahraničí, ktorému bolo vydané, najmä meno, priezvisko, dátum narodenia, štátnu príslušnosť a adresu pobytu,
- b) účel, na ktorý sa vydáva.

§ 9

(1) Platnosť osvedčenia zaniká

- a) použitím osvedčenia na účel, na ktorý bolo vydané,
- b) nadobudnutím právoplatnosti rozsudku, ktorým bol držiteľ osvedčenia odsúdený za úmyselný trestný čin alebo za čin, ktorý je podľa zákonov Slovenskej republiky úmyselným trestným činom, alebo
- c) dňom prihlásenia sa držiteľa osvedčenia k trvalému pobytu na území Slovenskej republiky alebo dňom povolenia trvalého pobytu na území Slovenskej republiky.¹⁾

(2) Úrad aj z vlastného podnetu rozhodne o zrušení osvedčenia, ak zistí, že bolo vydané na základe nepravdivých údajov alebo v rozpore so zákonom.

Spoločné, prechodné a zrušovacie ustanovenia

§ 10

(1) Ustanovenia tohto zákona sa nepoužijú, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, ustanovuje inak.

(2) Ustanovenia osobitných predpisov o poskytovaní štátnej pomoci¹¹⁾ nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 11

Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní,⁹⁾ ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 12

(1) Preukaz zahraničného Slováka vydaný podľa doterajšieho zákona sa považuje za osvedčenie vydané podľa tohto zákona. Preukaz zahraničného Slováka platí len s cestovným dokladom alebo s platným dokladom o totožnosti držiteľa preukazu zahraničného Slováka. Držiteľ preukazu zahraničného Slováka je povinný dbať o to, aby údaje v ňom uvedené zodpovedali skutočnosti. Ak dôjde k zmene skutočností uvedených v preukaze alebo ak dôjde k strate alebo poškodeniu preukazu, nový preukaz sa nevydá.

(2) Konania o priznaní postavenia zahraničného Slováka, ktoré neboli právoplatne ukončené do nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajšieho zákona.

(3) Ak sa vo všeobecne záväznom právnom predpise používa spojenie „zahraničný Slováč“ v akomkoľvek tvare, rozumie sa tým „Slovák žijúci v zahraničí“ v príslušnom tvare.

(4) Ak sa vo všeobecne záväznom právnom predpise priznávajú práva osobe, ktorej bolo priznané postavenie zahraničného Slováka, rozumie sa tým, že ide o práva Slováka žijúceho v zahraničí, na ktorých uplatnenie sa vzťahuje § 7 ods. 1.

(5) Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky vedie evidenciu držiteľov preukazu zahraničného Slováka podľa doterajšieho zákona do 31. decembra 2007.

§ 13

(1) V súvislosti s prechodom kompetencií vo vzťahu k zahraničným Slovákom prechádzajú 1. januára 2006 práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávných a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich výkon týchto kompetencií z Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Úradu vlády Slovenskej republiky na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Majetok štátu, ktorý bol 31. decembra 2005 v správe Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Úradu vlády Slovenskej republiky a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu kompetencií vo vzťahu k zahraničným Slovákom, prechádza 1. januára 2006 do správy Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

(2) Podrobnosti o prechode týchto práv a povinností a o prechode správy majetku štátu sa upravujú dohodou medzi Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky, Úradom vlády Slovenskej republiky a Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, v ktorej sa vymedzí najmä druh a rozsah preberaného majetku, práv a povinností.

(3) V súvislosti s prechodom kompetencií v oblasti podpory kultúry Slovákov žijúcich v zahraničí prechádza 1. januára 2006 zriaďovateľská pôsobnosť k príspevkovej organizácii Dom zahraničných Slovákov z Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

§ 14

Zrušuje sa zákon č. 70/1997 Z. z. o zahraničných Slovákoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 403/2002 Z. z.

Čl. II

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení zákona č. 143/2002 Z. z., zákona č. 411/2002 Z. z., zákona č. 465/2002 Z. z., zákona č. 139/2003 Z. z., zákona č. 453/2003 Z. z., zákona č. 523/2003 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 351/2004 Z. z., zákona č. 405/2004 Z. z., zákona č. 585/2004 Z. z., zákona č. 654/2004 Z. z., zákona č. 78/2005 Z. z. a zákona č. 172/2005 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 18 ods. 1 sa vypúšťa písmeno g).
Doterajšie písmená h) až j) sa označujú ako písmená g) až i).
2. § 35 sa dopĺňa odsekom 7, ktorý znie:

„(7) Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy v rozsahu vymedzenej pôsobnosti plnia voči orgánom Európskych spoločenstiev a Európskej únie informačnú a oznamovaciu povinnosť, ktorá im vyplýva z právne záväzných aktov týchto orgánov.“.

Čl. III

Zákon č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení zákona č. 183/2000 Z. z. sa mení takto:

V § 2 ods. 1 sa vypúšťa písmeno h).
Doterajšie písmená i) až o) sa označujú ako písmená h) až n).

Čl. V

Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2006.

Ivan Gašparovič v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

- 1) § 3 ods. 2 zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytu občanov v znení zákona č. 441/2001 Z. z.
§ 34 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 2) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení zákona č. 70/1997 Z. z.
- 3) § 117 Občianskeho zákonníka.
- 4) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 37/1994 Z. z. o štátnych vyznamenaniach v znení zákona č. 151/1997 Z. z.
- 5) § 21 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- 6) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 261/1995 Z. z. o štátnom informačnom systéme.
- 7) § 8 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z. z.
- 8) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.
- 9) Napríklad § 7 ods. 3 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z.
- 9a) § 1 ods. 3 zákona č. 177/2018 Z. z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) v znení neskorších predpisov.
- 10) § 10 ods. 4 písm. a) zákona č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 91/2016 Z. z.
- 11) Napríklad zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, nariadenie Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov 92 a 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na niektoré kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, 14. 5. 1998), nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy ES v znení Aktu o podmienkach pristúpenia Slovenskej republiky k Európskej únii z 23. septembra 2003 (Ú. v. ES L 083, 27. 3. 1999); nariadenie Komisie (ES) č. 70/2001 z 12. januára 2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy ES na štátnu pomoc malým a stredným podnikom (Ú. v. ES L 010, 13. 1. 2001) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 364/2004 z 25. februára 2004 (Ú. v. EÚ L 063, 28. 2. 2004).

